

JOSEF UNGER
Brno

MLADOHRADIŠTNÍ SÍDLIŠTĚ SMOLÍN – STUDÝNKOVÁ (OKR. BŘECLAV)

V souvislosti se stavbou silnice I/52 Brno – Mikulov, úsek II sledovali pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno zemní práce. Při této příležitosti byly již v lednu 1994 u odbočky ze silnice Brno – Pohořelice do Žabčic zjištěny archeologické objekty. Objevená situace byla zdokumentována 26. 1. 1994. Další výzkum zde proběhl v době od 9. 3. do 4. 5. 1994 v souvislosti s plošnými skrývkami ornice i hloubením rýh. Na zkoumané lokalitě, která se nachází na levém břehu původního koryta ramene řeky Jihlavy pod Smolínským kopcem v nv. 180,0 až 182,0, bylo objeveno sídliště z několika období pravěku a časně doby dějinné. Krom ojedinelých nálezů z neolitu a eneolitu je zde výrazně doloženo osídlení z doby bronzové reprezentované desítkami sídlištních objektů a především půdorysem dlouhého domu děleného příčkami. Důležitý je i objev zemnice z doby stěhování národů. Několik desítek zahloubených jam, jeden zahloubený čtvercový objekt a pece, patří sídlišti z mladší doby hradištní o němž bude pojednávat následující stať (obr. 1). Rovnoběžné příkopové žlábků jsou středověkého stáří a jeden zahloubený objekt vyzděný cihlami je novověký.

Sídlištní objekty byly odkryty při plošné strojní skrývce, která odstranila ornici i podorniční vrstvu do hloubky 0,5 až 0,8 m. V šterkovém podloží se rýsovaly jen dna hlouběji zapuštěných objektů a kúlových jamek. Následující přehled vybírá z objevené situace pouze objekty, které obsahovaly mladohradištní keramiku s výjimkou objektů středověkých. Chronologické zařazení objektu 265 v jehož zásypu se nenašly žádné keramické zlomky, je dáno tím, že překryl objekt 266 s mladohradištní keramikou a že s ním souvisí kúlová jamka 317 v jejímž zásypu byly i zlomky mladohradištní keramiky. S mladohradištním sídlištěm souvisí jistě i některé kúlové jamky bez nálezů. Vzhledem k předepsanému rozsahu tohoto článku jsou mladohradištní objekty a kúlové jamky popsány kódem vycházejícím z tabulkového zpracování sídliště u Mohelnice (GOŠ 1984, 239 – 244).

Kód:

1. Číslo objektu.
2. Půdorys : 1 – kruh, 26 – ovál, 3 – obdélník, 4 – nepravidelný.
3. Rozměr v metrech.
4. Stěny : 1 – svislé, 2 – šikmé dovnitř, 3 – nepravidelné.
5. Dno: 1 – mísovité, 2 – rovné, 3 – nepravidelné.
6. Hloubka od povrchu skryté plochy v m/nv. dna.
7. Výplň: 1 – hnědá hlína, 2 – černá hlína, 3 – písek, 4 – štěrk, 5 – kameny, 6 – zvířecí kosti, 7 – mazanice, 8 – zlomky nádob, 9 – uhlíky, 10 – popel, 11 – struska.
8. Počet nalezených mladohradištních keramických jedinců.
9. Vyobrazení.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
116	2	1,2x1,0	2	1	0,7/178,6	2,3,7,8,11,6	9	4:1-7
118	1	0,9	2	1	0,3/179,0	1,2,8	1	
119	2	1,2x1,1	2	1	0,2/179,0	1,2,8	1	
133	3	1,2x0,7	1	2	0,2/179,0	1,2,6,7,8, přepál. svor	3	
164	2	1,0x1,1	2	1	0,8/178,4	2,3,6,8	5	
167	1	1,5	2	1	0,5/178,8	2,6,7,8,jíl	7	
168	1	0,9	2	1	0,2/179,1	2,8	1	
216	4	1,3x1,1	2	3	0,7/178,8	2,6,7,8	1	
224	4	1,2x1,1	2	3	0,2/179,3	2,6,8	3	
225	3	1,5x1,4	1	2	0,1/179,4	2,3,8	1	
226	2	1,0x0,8	2	1	0,2/179,3	2,3,8	1	
230	2	1,2x1,0	2	1	0,8/178,5	2,4,6,8	11	7:14-16
232	3	2,6x0,5	1	3	0,2/179,4	2,8	9	7:9-11
250	1	2,0	2	1	0,7/179,8	2,6,8	11	4:8-15
258	1	1,4	2	1	0,6/179,8	2,6,7,8,nožík	6	
259	1	1,7	2	1	0,5/180,0	2,3,6,7,8	12	7:12
265	3	3,3x3,0	2	2	0,1/180,4	2	0	
266	2	1,0x0,8	2	1	0,4/180,0	2,8	7	5:7-11
268	3	1,2x0,8	2	1	0,5/179,7	1,2,3,4,8	2	
269	1	1,5	2	1	1,2/179,4	2,5,8,přepál. kameny	11	5:1-6
271	3	1,5x1,0	1	2	0,1/180,5	2,8	1	
272	2	1,7x1,2	2	1	0,3/180,3	2,6,7,8	5	
317	1	0,1	1	2	0,3/180,1	1,2,3,8	2	
318	1	0,2	1	2	0,1/180,3	1,2,3	0	
320	1	0,2	1	2	0,1/180,3	1,2,3	0	
321	1	0,1	1	2	0,1/180,3	1,2,3	0	
322	1	0,1	1	2	0,2/180,3	1,2,3	0	

MLADOHRADIŠTNÍ SÍDLIŠTĚ SMOLÍN – STUDÝNKOVÁ (OKR. BŘECLAV)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
323	1	0,1	1	2	0,1/180,4	1,2,3	0	
324	1	0,3	1	2	0,2/180,2	1,2,3	0	
325	2	0,2	1	2	0,1/180,3	1,2,3	0	
326	1	0,2	1	2	0,1/180,3	1,2,3	0	
329	1	1,1	2	1	0,8/178,3	1,2,3,8	3	
337	2	0,2x0,1	1	2	0,3/179,2	1,2,3,6,8	2	
344	2	13,6x1,5	2	3	0,8/178,7	2,3,6,8,9,10, uhlíky z dubu a habru	16	7:1-8,13
348	2	0,7x0,5	2	1	0,3/179,2	2,3,8	3	
360	2	1,0x0,8	2	1	0,3/179,3	2,3,7,8	1	
364	1	1,2	1	2	0,7/179,5	2,3,5,6,8,9, přepál. kame- ny	30	6:1-12
369	2	7,0x1,9	2	3	0,6/179,5	1,2,3,6,8,9,10	8	6:13-16
402	?	d.3,8	2	2	1,1/178,8	2,5	9	5:12-18
404	1	0,2	1	2	0,2	2	0	
405	?	š.0,9	3	3	?	Kamenná destrukce s přepál. kame- ny	0	
414	?	1,4	1	2	0,6/178,7	2,3,7,8	2	
316	Přírodní postupně zanášená deprese.							

Nespornou zásluhu na třídění a funkční interpretaci hradištních objektů měl B. DOSTÁL (1975, 1993) jehož základního třídění se v dalším přidržuji.

Téměř čtvercový zahloubený objekt (265) o půdorysu 3,3x3,0m s rampovitým vstupem od jihozápadu a systémem kůlových jamek po obvodu (obr. 2) bez otopného zařízení je možno interpretovat jako klet (MAREŠOVÁ 1985, 25, DOSTÁL 1987, 22, 1993, 44) nebo jako stáj (HABOVŠTIAK 1985, 103- 104) a jeho blízká analogie byla objevena na zaniklé středověké vsi z druhé poloviny 13. stol. u Šakvic (UNGER 1981, obr. 9:1). Využití tohoto objektu jako stáje považuji však za méně pravděpodobné.

Velkou skupinu objektů tvoří jámy, které po formální stránce lze rozdělit na jámy obdélníkového až čtvercového půdorysu o délce strany 0,7 až 1,2m (133, 225, 268, 271), jámy půdorysu kruhového až oválného s průměrem 0,8 až 1,7m (116, 118, 119, 164, 167, 168, 226, 230, 250, 258, 259, 266, 269, 272, 329, 348, 360, 364), nebo jámy nepravidelného půdorysu o maximální délce 1,3m (216, 224). Funkční interpretace těchto jam je nejasná, ale uvažuje se o jejich skladovací funkci (VIGNATIOVÁ 1992, 31).

Žlábek (232) zachycený v délce 2,6 m byl patrně součástí větší nadzemní konstrukce, ale vzhledem k fragmentárnosti je interpretace, podobně jako na jiných lokalitách, problematická (DOSTÁL 1993, 43).

Zvláštní pozornost zasluhují objekty 344 a 369, které je možno interpretovat jako pozůstatky po pecích volně stojících na okraji sídliště (obr. 3). U objektu 369 se jedná zřejmě o dvojici pecí, které byly obsluhovány z jedné jámy. Podobné případy jsou známy z více slovanských sídlišť (DOSTÁL 1975, 85, 1993, obr. 8:4, MAREŠOVÁ 1985, 32, RUTTKAY 1992, obr. 4:4, UNGER 1992, 345). Naproti tomu u objektu 344 se zdá, že zde máme co do činění s postupnou obnovou jedné pece. Po opotřebením hliněné pece byla další vybudována v předpecní jamce předešlé, takže zde bylo postupně v jedné řadě vybudováno 8 pecí. Větší množství uhlíků (určil E. OPRAVIL) z dubu (*Quercus petraea*) a menší množství z habru (*Carpinus betulus*) svědčí patrně o dřevinách jimiž byly pece vytápěny. Pece v řadě, zřejmě postupně budované, jsou známy i ze sídlišť v Karpatské kotlině (RUTTKAY 1990, obr. 6), ze sídliště z konce 12. a počátku 13. stol. zkoumaného v Nitře- Párovských Hájoch (RUTTKAY 1993) a také ze sídliště z 12. až 13. stol. ve Starém Městě u Uherského Hradiště (MICHNA 1970, obr. 5). S výjimkou superpozice objektu 265 nad jámou 266 nebyla na zkoumané části mladohradištního sídliště zjištěna vertikální stratigrafie mladohradištních objektů.

Z objevené situace můžeme usoudit, že při archeologickém výzkumu v trati „Studýnková“ se podařilo objevit a prozkoumat část mladohradištního zemědělského sídliště, které bylo situováno na levém břehu řeky Jihlavy (obr. 1). Doložená šířka sídliště je 120 m a jeho délka byla větší než 125 m. Vzhledem k tomu, že na poměrně velkých odkrytých plochách nebyly objeveny pozůstatky zahloubených obydlí – zemnic, zdá se, že obyvatelé vesnice žili v nadzemních domech podobných těm které byly rekonstruovány na základě výzkumů v zaniklé vsi Mstěníce u Hrotovic (NEKUDA 1973, 90, obr. 11). Krom toho zde byly hospodářské objekty a také pece na okraji sídliště složící především k pečení chleba. O vnitřním uspořádání sídliště ani výzkum na ploše 4500 m² neposkytl spolehlivé informace.

Početně nejvíce jsou mezi nálezy zastoupeny zlomky keramických nádob. Po skartaci byly evidovány všechny zlomky okrajů, den a zdobených částí. Nálezy z jednotlivých objektů nejsou příliš početné a pohybují se od jednoho až dvou zlomků (obj. 118, 156, 168, 225, 226, 271) až po větší celek obsahující jednu rekonstruovanou nádobu a 29 zlomků (obj. 364).

Keramika je vyrobena ze zrnitého materiálu poměrně často s příměsí tuhy. Zastoupení tuhového a netuhového materiálu v keramické hmotě se v jednotlivých celcích různí. V některých celcích tuhový materiál výrazně převládá (116 – 8:1, 259 – 8:4, 402 – 7:3), v některých je vyrovnaný (250 – 5:6, 269 – 5:5) a v některých převládá materiál netuhový (230 – 4:9, 232 – 3:6, 364 – 12:18). V žádném z celků, obsahujících více než sedm keramických jedinců, však nebyl materiál omezen pouze na tuhový nebo netuhový.

Sledována byla i profilace okraje, která může mít chronologický význam. Ve většině objektů se nacházely jak zlomky hrnců s okrajem vně vyhnutým a případně různě profilovaným (obr. 4:8-12, 6:1-12, 7:1-4) stejně jako hrnců s okrajem nahoru vytaženým (obr. 4:1-2, 4, 6, 5:1-3, 5-10, 6:13, 15, 7:5). V objektu 364 krom jedenácti vně vyhnutých okrajů (obr. 6:1, 3-9, 11-12) a jednoho okraje válcovitého (obr. 6:10) byl nalezen jen jeden jinak profilovaný okraj (obr. 6:2). Ve dvou objektech (259, 364) byly nalezeny zlomky hrnců s válcovitým (cyklindrickým) ústím (obr. 6:10, 7:12). Zvláštním způsobem jsou utvářeny okraje zásobnic (obr. 7:8). K méně častým keramickým tvarům patří mísa s uchem vytaženým z okraje a nasedajícím zpět na okraj. Jedním zlomkem je tento keramický tvar zastoupen i na zkoumaném sídlišti v objektu 116 (obr. 4:7). Vzácně se s takto utvářenými uchy setkáváme již v časněslovanské keramice (ZEMAN 1976, obr. 50:4). V mladohradištním období se zlomek takové mísy našel v objektu z Olomouce datovaném někam do druhé poloviny 11. až konce 12. stol. Více nálezů je známo z Polska (BLÁHA 1980, 306, tab. V:3). Tento keramický tvar se vyskytuje i později ve 13. až 15. stol., kdy je znám z celé řady lokalit (BLEKTA 1936, ČIŽMÁŘ 1970, SEDLÁČKOVÁ 1973, BELCREDI 1990). K zvláštním a v moravském materiálu neobvyklým tvarům patří ostře profilovaný zlomek nádoby (obr. 4:11).

Stěny nádob byly zdobeny žlábký nebo rýhami (obr. 4:1, 15, 5:1, 6:3, 7:10), jednoduchými nebo několikanásobnými vlnicemi (obr. 4:3, 12, 14, 5:6, 6:4, 7:6), plastickými lištami (obr. 6:3), záseky nebo hřebenovými vpichy často řazenými do stromečkového ornamentu (obr. 4:7, 5:18, 6:5, 7:11-12). Výjimečně se rytá několikanásobná vlnice najde i na vnitřní straně okraje (obr. 6:16). Jen v jednom případě je stěna nádoby zhotovené z tuhového materiálu pokryta řadami radélkovaných čtverečků (obr. 5:15). Na dně některých nádob se objevily složité, nebo i jednoduché, značky (obr. 4:13). Vzácně se vyskytuje hladký a lesklý povrch nádoby (obr. 4:12).

Objevená keramika má četné analogie mezi nálezy na mladohradištních sídlištech z 11. až 12. stol. na jižní Moravě (NOVOTNÝ 1971, 1977, KORDIOVSKÝ 1975, UNGER a kol. 1980, UNGER 1981, 1984, 1992, NEKUDA R. 1984, MĚŘÍNSKÝ 1991, STAŇA 1994). Za chronologické kritérium se považuje profilace okrajů s tím, že v 11. stol. měly převahu okraje vně vyhnuté (šikmé) a teprve od přelomu 11. a 12. stol. nastupují okraje nahoru vytažené (KORDIOVSKÝ 1975, 55, NEKUDA R. 1984, 33). Tento základní chronologický vývoj okrajové profilace hrnců potvrzují i výsledky výzkumu na znojenském hradě podepřené i stratigrafickým pozorováním (KLÍMA 1993). Zdá se, že na jižní Moravě je určitým chronologickým kritériem i zastoupení tuhy v keramické hmotě. V celcích, které spadají do 12. stol. je tuhová keramika silně převládající (Mikulov – NOVOTNÝ 1977, Drnholec – PEŠKA-UNGER 1993). Na sídlišti zkoumaném u Smolína v objektu 364 s převahou netuhové keramiky byly zjištěny především nádoby s okrajem vně vyhnutým. Na základě toho lze tento objekt zařadit do 11. stol. Naproti tomu není zatím pozorována chronologická citlivost

nádob s válcovitým ústím (UNGER 1984, obr. 2:15, MĚŘÍNSKÝ 1991, obr. 6:1, PEŠKA-UNGER 1993, Abb. 4:8). Zcela ojedinělý je zlomek nádoby zdobené ozubeným kolečkem. Tento dekor je na jižní Moravě častější v 10. stol. a potom ve století 13. (MĚŘÍNSKÝ 1983). Někdy se uvádí i nálezy takto zdobené keramiky z 11.- 12. stol. (NEKUDA R. 1984, 39). Nález zlomku takto zdobené keramiky ze sídliště Smolín – Studýnková ukazuje, že výskytu radélkem zdobené keramiky v 11. a 12. stol. bude třeba věnovat ještě další pozornost.

Železný nožík nalezený v objektu 258 patří k běžným nálezům na sídlišťích té doby.

Sídliště v trati Smolín-Studýnková existovalo zřejmě v 11. až 12. stol. Zda vzniklo již někdy na přelomu 10. a 11. stol., nebo až kolem poloviny 11. stol., nemůžeme na základě našich znalostí rozhodnout, stejně jako nemůžeme přesně stanovit jeho zánik k němuž mohlo dojít buď někdy ve 12. stol., nebo i na přelomu 12. a 13. stol. Rozhodně však sídliště netrvalo do dvacátých let 13. stol. kdy se na jižní Moravě objevuje v masovém měřítku keramika zdobená ozubeným kolečkem známá i z nedaleké zaniklé vsi Koválov u Žabčic (MĚŘÍNSKÝ – UNGER 1987, tab. 23 – 28).

Díky dlouhodobé archeologické aktivitě v okolí Pohorelic máme dnes již alespoň hrubou představu o sídlištní struktuře na dolním toku řeky Jihlavy v 11. a 12. stol. (obr. 8). Patrně již v této době vytvářela Jihlava dvě ramena. Na levém břehu východního ramene jsou archeologicky doložena tři sídliště vzdálená od sebe 2 až 2,5 km. Nejseverněji leží námi zkoumané sídl. Smolín – Studýnková, dále po proudu sídliště Přibice – Bořanovice (UNGER 1985) a sídliště v místech dnešních Přibic (STAŇA 1970, 89). U západního ramene je bezpečně doloženo sídliště Pohorelice- Narvice (UNGER a kol. 1980). Nepříliš průkazné jsou zatím nálezy mladohradištní keramiky v místech u zaniklé vsi Přehříz u Pohorelic (UNGER 1982) a vůbec neurčitá je již zpráva o nálezu hrobu s esovitou záušnicí v Pohorelicích (ČERVINKA 1928, 167, ŠIKULOVÁ 1958, 157). Podle poznatků z jiných zkoumaných mikroregionů (UNGER 1987, obr. 3, 1992), kde mladohradištní sídliště se nacházejí na břehu řek ve vzdálenosti 1 – 2 km, je nanejvýš pravděpodobné, že další sídliště stávalo v místech dnešního Smolína asi 2 km severně od námi zkoumaného sídliště a někde u Cvrčovic severně od Pohorelic.

Výzkum sídliště v trati Smolín – Studýnková je dalším kaménkem v mozaice z níž skládáme složitý vývoj osídlení jižní Moravy od příchodu Slovanů až po středověk (UNGER 1975, 1987, 1993).

LITERATURA

- BELCREDI, L. 1990: Čepička – opevnění nad klášterem Porta coeli v Tišnově – Předklášteří, Čas. Mor. muzea – vědy společenské LXXV, 99 – 120.
- BLÁHA, J. 1980: Otázka kontinuity slovanského osídlení Olomouckého kopce a několik poznámek k hmotné kultuře olomouckých Slovanů, VVM XXXII, 301 – 311.

- BLEKTA, J. 1936: Ježův hrad, Ročenka Národopisného a průmyslového muzea města Prostějova a Hané XIII, 61 – 71.
- ČERVINKA, I. L. 1928: Slované na Moravě a říše Velkomoravská, Brno.
- ČIŽMÁŘ, M. 1970: Sředověká kolkovaná značka z Ježova hradu, Referáty z I. pracovní porad..., Příloha VVM XXII/3, 37 – 40.
- DOSTÁL, B. 1975: Břeclav – Pohansko IV. Velkomoravský velmožský dvorec, Brno.
- DOSTÁL, B. 1987: Stavební kultura 6.- 9. století na území ČSSR, AH 12, 9 – 30.
- DOSTÁL, B. 1993: Velkomoravský řemeslnický areál v Břeclavi- Pohansku, Jižní Morava 29, 31-51.
- GOŠ, V. 1984: Sídlištní objekty slovanské osady v Mohelnici, Čas. Slezského muzea, série B 33, 221 – 252.
- HABOVŠTIK, A. 1985: Stredoveká dedina na Slovensku, Bratislava.
- KLÍMA, B. 1993: Archeologický výzkum znojemského hradu, VVM XLV, 137 – 152.
- KORDIOVSKÝ, E. 1975: Příspěvek k datování raně středověké keramiky na jižní Moravě, Zpráva o IV. celostátním semináři o středověké keramice v Opavě, Zprávy ČSSA XVII/1-2, 51 – 57.
- KORDIOVSKÝ, E. 1987: Břeclavský zámek (archeologické nálezy), Mikulov.
- MAREŠOVÁ, K. 1985: Uherské Hradiště – Sady. Staroslovanské sídliště na Dolních Kotvicích, Uherské Hradiště.
- MĚŘÍNSKÝ, Z. 1991: Keramika 6. až I. poloviny 13. století na Moravě a její vztahy k slezské oblasti, Śląskie prace prahystoryczne 2, 163 – 182.
- MĚŘÍNSKÝ, Z.- UNGER, J. 1987: Zaniklá ves Kovalov u Žabčic (archeologické nálezy), Mikulov.
- MÍCHNA, P. 1970: Vzájemný vztah pecí chlebových a pecí vyhřívacích na staroslovanských a raně středověkých sídlištních, Referáty z I. pracovní porad..., Příloha VVM XXII/3, 68 – 78.
- NEKUDA, R. 1984: Příspěvek k charakteristice mladohradištní keramiky na Moravě, Čas. Mor. muzea-vědy společenské LXIX, 23 – 46.
- NEKUDA, V. 1973: Raně středověké typy sídlištních objektů ve Mstěnicích, Čas. Mor. muzea – vědy společenské LVIII, 77 – 92.
- NOVOTNÝ, B. 1971: Výzkum vesnického sídliště z pozdní doby hradištní u Přitluk (okres Břeclav), Zaniklé středověké vesnice v ČSSR I, Uh. Hradiště, 117 – 154.
- NOVOTNÝ, B. 1977: Počátky raně středověkého osídlení v prostoru Mikulova a jeho hradu, AH 2, 211 – 218.
- PEŠKA, J.- UNGER, J. 1993: Jungburgwallzeitliche Befestigung bei Dürnholz, Bez. Břeclav (Lundenburg) in Mähren, Beitr.z. Mittelalterarchäologie in Österreich 9, 139 – 145.
- RÜTTKAY, M. 1990: Pece na ranostředověkých sídlištních juhozápadného Slovenska, AH 15, 337 – 347.
- RÜTTKAY, M. 1992: Sídliisko z 10.- 12. stor. v Sfažanoch, okres Nitra, AR XLIV, 593- 610.
- RÜTTKAY, M. 1993: Pece neznámého účelu z Nitry-Párovských Hájov, Archeologia technica 8, 4 – 8.
- SEDLÁČKOVÁ, H. 1973: Zaniklá středověká osada z 13. stol. u obce Střihov, okr. Nymburk, AR XXV, 550 – 551.
- STAŇA, Č. 1970: Zur Entwicklung der mittelalterlichen Besiedlung im Südwestteil der Dyjsko-svratecká – Bodensenke, Čas. Mor. muzea – vědy společenské LV, 81 – 91.
- STAŇA, Č. 1994: Die Entwicklung der Keramik vom 8. bis zur Mitte des 11. Jahrhunderts in Mittelmähren, in: Slawische Keramik in Mitteleuropa vom 8. bis zum 11. Jahrhundert, Brno, 265 – 294.
- ŠIKULOVÁ, V. 1958: Moravská pohřebiště z mladší doby hradištní, Pravěk východní Moravy I, 88 – 162.
- UNGER, J. 1975: Středohradištní zemnice u Pohofelic (o. Břeclav), AR XXVII, 192 – 194.
- UNGER, J. 1981: Hradištní a středověká osada u Šakvic, okr. Břeclav, AR XXXIII, 55 – 86.
- UNGER, J. 1982: Lokalizace zaniklé vsi Preser u Pohofelic (okr. Břeclav), PV 1980, Brno, 47.
- UNGER, J. 1984: Základní horizonty keramiky 12.- 15. stol. na soutoku Jihlavy a Svratky, okr. Břeclav, AR XXXVI, 288-295.

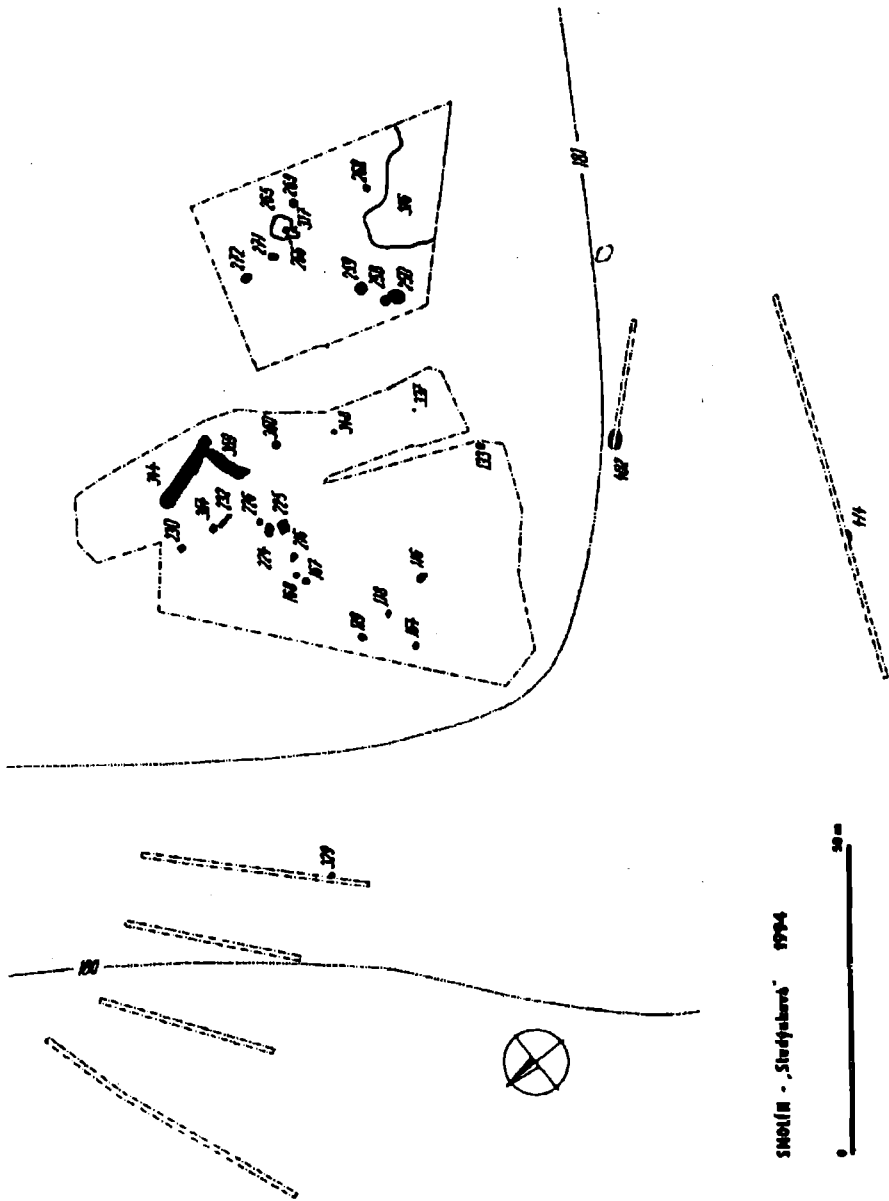
- UNGER, J. 1985: Zaniklá středověká ves Bořanovice u Přebíče (okres Břeclav), Jižní Morava 21, 109 – 125.
- UNGER, J. 1987: Přehled vývoje osídlení na území břeclavského okresu od příchodu Slovanů do přelomu 15. a 16. století, XVI. mikulovské sympozium 1986, Praha, 89 – 107.
- UNGER, J. 1992: Sídliště ze střední a mladší doby hradištní v trati Bílé břehy u Šakvic, okr. Břeclav, Pravěk NŘ 2, 343- 359.
- UNGER, J. 1993: Změny struktury osídlení ve 12. až 14. století na jižní Moravě, AH 18, 119 – 138.
- UNGER, J. A KOL. 1980: Pohofelice – Klášterka, Praha.
- VIGNATIOVÁ, J. 1992: Břeclav – Pohansko II. Slovanské osídlení jižního předhradí, Brno.

JUNGBURGWALLZEITLICHE SIEDLUNG SMOLÍN-STUDÝNKOVÁ (BEZ. BŘECLAV)

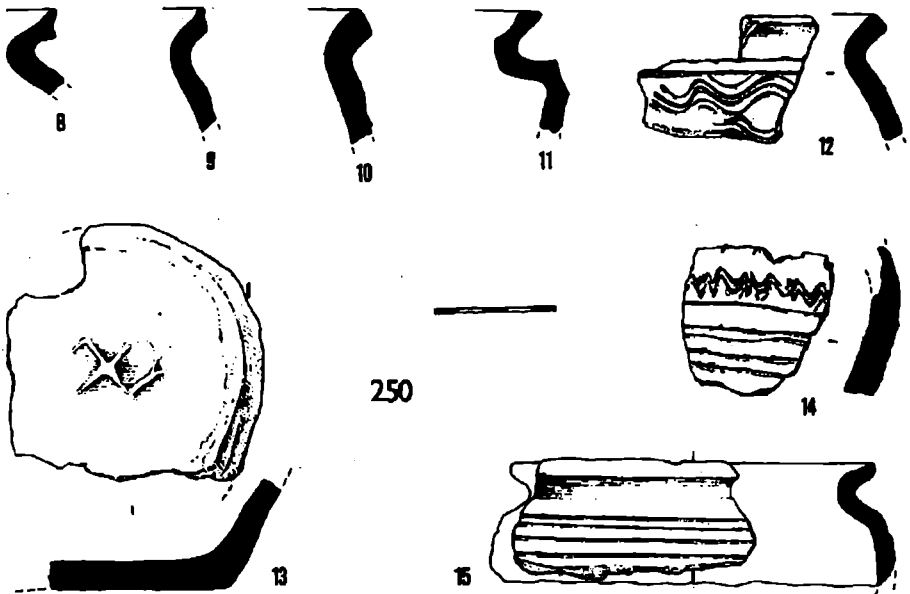
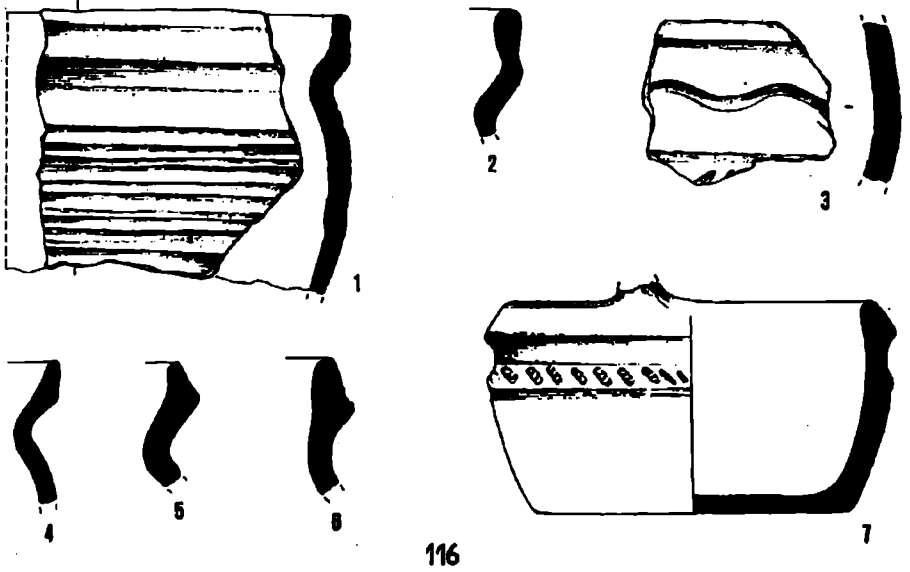
Bei dem Bau der Strasse Brno-Mikulov (Brünn-Nikolsburg) fand man Siedlungsreste aus verschiedenen Zeitabschnitten der Vorgeschichte und auch aus der Jungburgwallzeit. Vor der Untersuchung wurde die Erde bis zur Tiefe 0,5 bis 0,8 m entfernt (Abb. 1).

Das kvadratische Objekt (265) mit dem Grundriss 3,3 m x 3,0 m kann man als die Reste eines Wirtschaftsgebäudes interpretieren. Viele Gruben dienten als Vorratsräume. Die Rinne (232) ist wahrscheinlich ein Überrest von einer oberirdischen Konstruktion. Die Objekte 344 und 369 sind Backofenreste (Abb. 3.). Den Keramikfunden nach (Abb. 4-7) existierte die Siedlung im 11. und 12. Jhd.

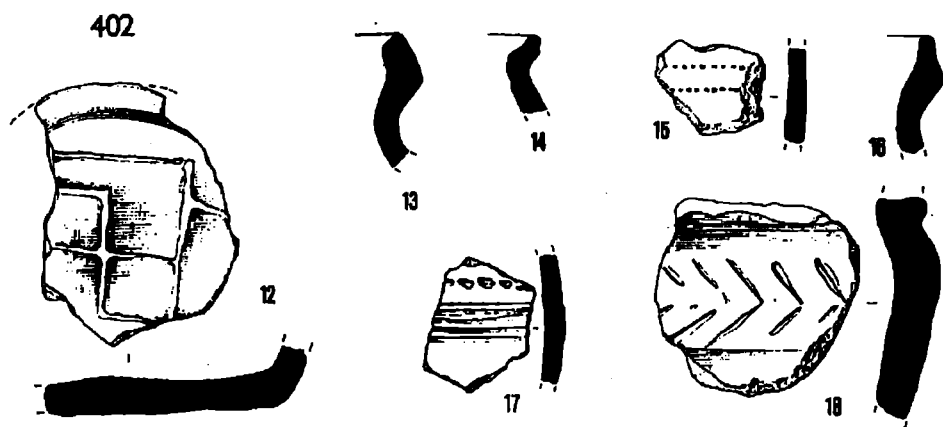
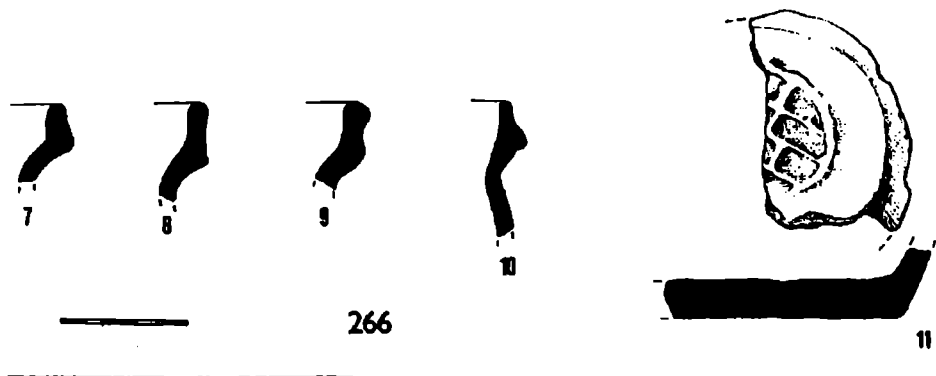
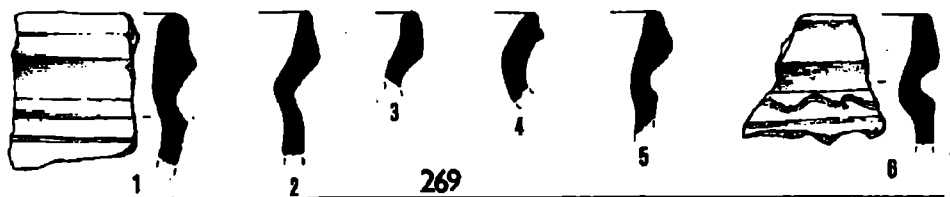
Dank der mehrjährigen archäologischen Aktivität in der Umgebung von Pohofelice (Pohrlitz) haben wir eine ziemlich gute Vorstellung über die Siedlungsstruktur im 11. und 12. Jahrhundert in diesem Gebiet (Abb. 8).

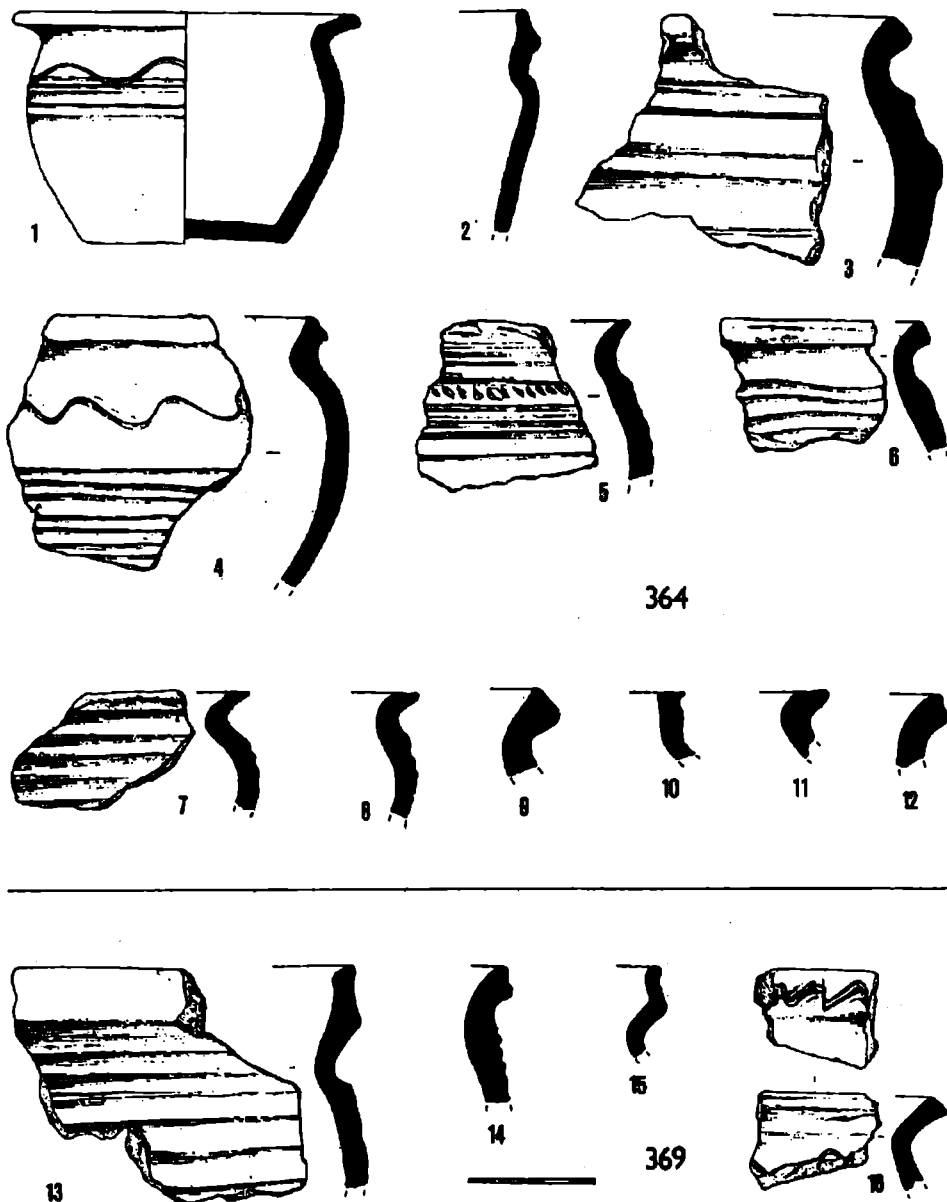
Obr. 1. Smolín – Studýnková. Celkový plán zkoumané plochy s vyznačením mladohradištních objektů.

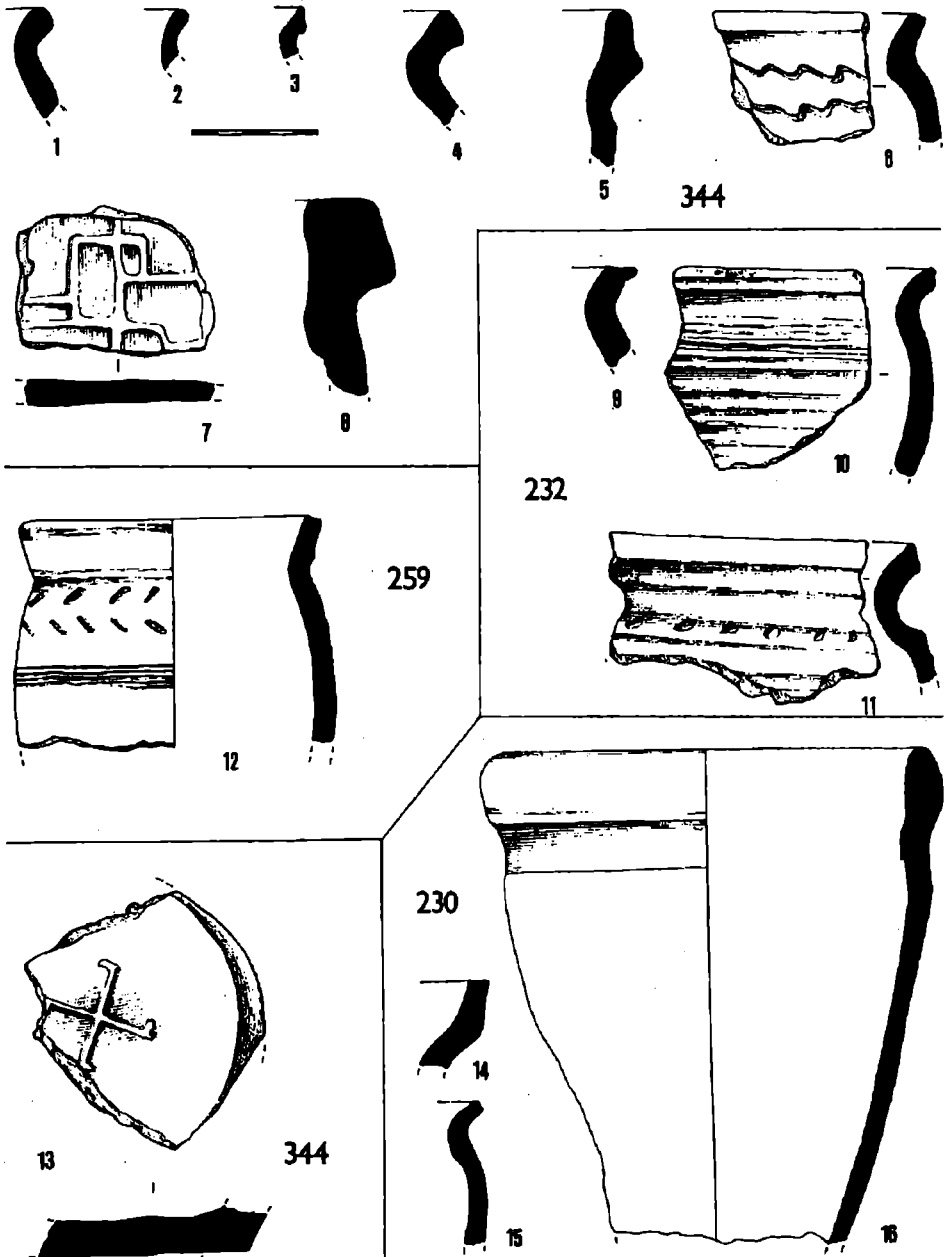
Obr. 4. Smolín – Studýnková. 1-7 obj. 116, 8-15 obj. 250.

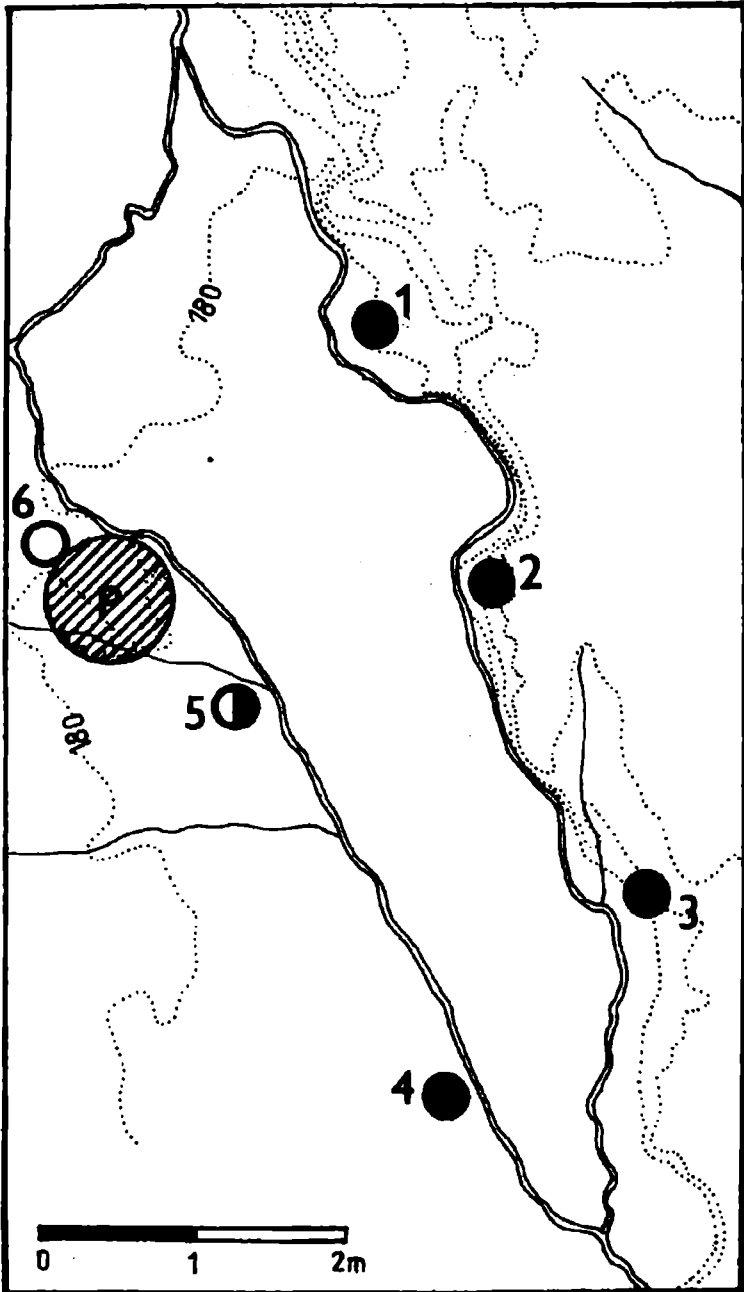
Obr. 5. Smolín – Studýnková. 1-6 obj. 269, 7-11 obj. 266, 12 – 18 obj. 402.

Obr. 6. Smolín – Studýnková. 1-12 obj. 364, 13-16 obj. 369.

Obr. 7. Smolín – Studýnková. 1-8, 13 obj. 344, 9-11 obj. 232, 12 obj. 259, 14 – 16 obj. 230.

Obr. 8. Mladohradištní sídliště na březích řeky Jihlavy u dnešních Pohofelic. 1 – Smolín – Studýnková, 2 – Přibice – Bořanovice, 3 – Ivaň, 4 – Pohofelice – Narvice, 5 – Pohofelice – Přefiž, 6 – Pohofelice. Plný kroužek – bezpečně doloženo, dělený kroužek – doloženo ojedinělými nálezy, prázdný kroužek – nejisté. Vodní toky částečně rekonstruovány.